

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย รวมทั้งศึกษาปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 17 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 185 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 เป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม ศัลยกรรมกระดูก และจักษุ โสต คอ นสิก

1.2 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยมาอย่างน้อย 1 ปี (จำนวนประชากรดังแสดงในตารางที่ 1)

2. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ใช้จำนวนประชากรจริงทั้งหมด คือ 185 คน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงพยาบาลศูนย์และจำนวนประชากรของโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกอง
โรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข

โรงพยาบาล	จำนวนพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย (คน)
1. สระบุรี	12
2. ชลบุรี	12
3. พระปกเกล้า จันทบุรี	11
4. ราชบุรี	11
5. นครปฐม	7
6. มหาราชนครราชสีมา	11
7. ขอนแก่น	11
8. อุตรธานี	13
9. สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	17
10. สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	7
11. พุทธชินราช พิษณุโลก	12
12. ลำปาง	13
13. เชียงรายประชานุเคราะห์ เชียงราย	8
14. สุราษฎร์ธานี	9
15. มหาราชนครศรีธรรมราช	14
16. ยะลา	7
17. หาดใหญ่ สงขลา	10
รวมจำนวนประชากร	185

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแผนกของหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำนวน 78 ข้อ ประกอบด้วย กิจกรรมการจัดการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

การวางแผน	จำนวน	26	ข้อ
การจัดระบบงาน	จำนวน	16	ข้อ
การอำนวยความสะดวก	จำนวน	24	ข้อ
การควบคุมงาน	จำนวน	12	ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน คือ มากที่สุด หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยกำหนดให้แต่ละกิจกรรมปฏิบัติ 76-100 % ของงาน

4 คะแนน คือ มาก หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมนั้นบ่อยครั้ง โดยกำหนดให้แต่ละกิจกรรมปฏิบัติ 51-75 % ของงาน

3 คะแนน คือ ปานกลาง หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเป็นครั้งคราว โดยกำหนดให้แต่ละกิจกรรมปฏิบัติ 26-50 % ของงาน

2 คะแนน คือ น้อย หมายถึง ปฏิบัติกิจกรรมนั้นนาน ๆ ครั้ง โดยกำหนดให้แต่ละกิจกรรมปฏิบัติไม่เกิน 25 % ของงาน

1 คะแนน คือ ไม่ได้ปฏิบัติ หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย หรือปฏิบัติ 0 ครั้ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการ
พยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ จำนวน 44 ข้อ ประกอบด้วยปัญหา ดังนี้

ด้านการวางแผน จำนวน 13 ข้อ

ด้านการจัดระบบงาน จำนวน 8 ข้อ

ด้านการอำนวยความสะดวก จำนวน 13 ข้อ

ด้านการควบคุมงาน จำนวน 10 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

5 ระดับ ดังนี้

5 ค่ะแน่น คือ เป็นปัญหามากที่สุด

4 ค่ะแน่น คือ เป็นปัญหามาก

3 ค่ะแน่น คือ เป็นปัญหาปานกลาง

2 ค่ะแน่น คือ เป็นปัญหาน้อย

1 ค่ะแน่น คือ ไม่เป็นปัญหา

และรายการปัญหาเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมได้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยทำการศึกษาและรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหาร
จัดการ ทั้งการจัดการทั่วไป และเฉพาะการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ จาก
หนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ และการสำรวจกิจกรรมการจัดการการให้บริการ
พยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ รวมทั้งศึกษาปัญหาของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาล
ผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยตามสถานการณ์จริงของโรงพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข โดยการสังเกต สัมภาษณ์พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย แล้วนำความรู้ที่ได้มาสร้างเป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้า
หอผู้ป่วย ให้ครอบคลุมกิจกรรมการจัดการทั้ง 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดระบบงาน การ
อำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity)

ผู้วิจัยทดสอบความตรงของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการพยาบาลและทางการพยาบาลผู้ปวยสูงอายุ จำนวน 9 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำผลที่ได้รับกลับมาพิจารณา ร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยถือเกณฑ์ คือ ข้อใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ใน 9 ท่าน เห็นตรงกัน ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา ส่วนข้อที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ ผู้วิจัยทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาค่าความเที่ยง โดยนำไปทดลองใช้กับพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีคุณสมบัติคล้ายกับประชากรจริง ในโรงพยาบาลราชวิถี 11 คน โรงพยาบาล เลิดสิน จำนวน 11 คน และโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จำนวน 8 คน รวม 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ทางไปรษณีย์
3. ส่งแบบสอบถามและคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือ ถึงหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 17 โรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับตัวอย่างประชากรตามคุณสมบัติที่ต้องการ และรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยบางส่วนผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเองและบางส่วนนำส่งทางไปรษณีย์ และนัดเวลาในการรับแบบสอบถามคืน

2-3 สัปดาห์

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยบางส่วนผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเองและบางส่วนรับคืนทางไปรษณีย์ เมื่อครบตามกำหนดเวลาปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ ได้ติดตามอีก 2-3 ครั้ง โดยใช้ระยะเวลาห่างกัน 1-2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 6 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่ 28 กรกฎาคม 2536 ถึง 8 กันยายน 2536 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและสมบูรณ์ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	ส่งไป (ฉบับ)	กลับมา (ฉบับ)	คิดเป็น (%)	สมบูรณ์ (ฉบับ)	คิดเป็น (%)
1. สระบุรี	12	12	100	10	83.33
2. ชลบุรี	12	11	91.67	10	83.33
3. พระปกเกล้า จันทบุรี	11	11	100	11	100
4. ราชบุรี	11	11	100	9	81.82
5. นครปฐม	7	7	100	7	100
6. มหาราชนครราชสีมา	11	11	100	11	100
7. ขอนแก่น	11	10	90.91	10	90.91
8. อุดรธานี	13	13	100	12	92.31
9. สรรพสิทธิ์ประสงค์	17	16	94.12	15	88.24
10. สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	7	6	85.71	6	85.71
11. พุทธชินราช พิษณุโลก	12	12	100	12	100
12. ลำปาง	13	13	100	12	92.31
13. เชียงรายประชานุเคราะห์	8	8	100	8	100
14. สุราษฎร์ธานี	9	9	100	8	88.89
15. มหาราชนครศรีธรรมราช	14	14	100	12	85.71

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามโรงพยาบาล (ต่อ)

โรงพยาบาล	ส่งไป (ฉบับ)	กลับมา (ฉบับ)	คิดเป็น (%)	สมบูรณ์ (ฉบับ)	คิดเป็น (%)
16. ยะลา	7	7	100	7	100
17. หาดใหญ่ สงขลา	10	10	100	10	100
รวม	185	181	97.84	170	91.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for the Social Science) ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรายงานของตนเอง วิเคราะห์โดย
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของกิจกรรมการจัดการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ด้านการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน เป็นรายชื่อและรายด้าน
 - 2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกิจกรรมการจัดการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรายงานของตนเอง จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) หรือการทดสอบค่า F (F-test) และ

ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ภายหลังจากวิเคราะห์ความแปรปรวน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) ส่วนระดับการศึกษา และประสบการณ์การเข้ารับ การอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการทำให้บริการพยาบาลผู้ปวย สูงอายุ ด้านการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน วิเคราะห์โดย หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย